

GRUNDLAGSUTSKOTTET

Utlåtande 5/1997 rd

Regeringens proposition 261/1996 rd

Till Ekonomiutskottet

Riksdagen remitterade den 18 februari 1997 regeringens proposition 261/1996 rd med förslag till lag om Finlands Bank och till vissa lagar i samband därmed till ekonomiutskottet och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet skall lämna utlåtande i saken till ekonomiutskottet.

Utskottet har hört lagstiftningsdirektören Pekka Laajanen, lagstiftningsrådet Martti Anttinen och äldre regeringssekreteraren Seppo Taninen vid finansministeriet, ordföranden för riksdagens bankfullmäktige, riksdagsman Ilkka Kanerva, direktionsmedlemmen Matti Louekoski, vicehäradsövdingen Heikki T. Hämäläinen och juristen Maritta Vehmas vid Finlands Bank, presidenten i högsta förvaltningsdomstolen Pekka Hallberg, professorn Mikael Hidén, professorn Antero Jyränki, professorn Teuvo Pohjolainen, professorn Ilkka Saraviita, biträdande professor Martin Scheinin och professorn Kaarlo Tuori. Dessutom har professor emeritus Jouko Paunio lämnat ett skriftligt utlåtande till utskottet, som fogats till utskottshandlingarna.

Grundlagsutskottet har behandlat ärendet från statsförvaltningsrättslig synpunkt och anför vördsamt följande.

Propositionen

Regeringen föreslår att det stiftas en ny lag om Finlands Bank. Den nya lagen innebär en totalrevidering av bestämmelserna om Finlands Bank, som dock inte griper in i bankens statsförvaltningsrättsliga ställning.

Finlands Banks förvaltningsorgan är fortfarande bankfullmäktige, direktionen och revisorerna. Riksdagen tillsätter nio bankfullmäktige med tillsynsuppgifter, centrala förvaltningsuppgifter och övriga uppgifter som sitt mandat. Direktionen består av en ordförande och högst fem andra medlemmar, som utnämns av republikens president. Direktionen skall sköta Finlands

Banks lagstadgade uppgifter och förvaltning, om ett ärende inte genom lag har förbehållits bankfullmäktige eller om annat inte följer av lagen om finansinspektionen. Riksdagen väljer fem revisorer för att granska Finlands Banks bokslut, bokföring och förvaltning.

I propositionen ingår också ett förslag till ändring av myntlagen som innebär att det är Finlands Banks direktion som beslutar om Finlands Banks framställning till statsrådet om markens externa värde.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt sedan de har antagits och blivit stadfästa.

I motiveringen till lagstiftningsordningen sägs att det i den föreslagna lagen om Finlands Bank inte ingår några stadganden som strider mot regeringsformens eller riksdagsordningens bestämmelser om Finlands Bank. Bankens statsförvaltningsrättsliga ställning förblir således oförändrad. Vidare konstateras det att de penningpolitiska besluten överförs från bankfullmäktige till direktionen. Förslaget innebär emellertid inte något ingrepp i ett riksdagsorgans beslutanderätt, utan det är endast fråga om en omfördelning av beslutanderätten mellan Finlands Banks egna organ. Enligt 73 § 2 mom. regeringsformen skall Finlands Bank skötas såsom stadgas genom lag. Den föreslagna regleringen av beslutsfattandet kan följaktligen genomföras i vanlig lagstiftningsordning. I motiveringen till lagstiftningsordningen behandlas också minimireserven enligt 7 § i det första lagförslaget. Den nu gällande lagen kompletterades med bestämmelser om minimireserv genom en lag som stiftades i grundlagsordning. Regeringen anser att Finlands Bank genom lagförslaget inte får någon normgivningsbefogenhet som är ny eller mer omfattande än vad som följer av den gällande lagen.

Med stöd av det ovan sagda anser regeringen att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning, men finner det dock önskvärt att utlåtande av grundlagsutskottet inhämtas.

Utskottets ställningstaganden

Bankfullmäktiges position

I 73 § 1 mom. regeringsformen sägs: "Finlands Bank står under riksdagens garanti och vård samt under tillsyn av bankfullmäktige som utses av riksdagen." Paragrafens 2 mom. stipulerar att Finlands Bank skall skötas så som stadgas genom lag och 3 mom. gäller beslut om användningen av bankens vinstmedel. I 83 § riksdagsordningen ingår främst bestämmelser om riksdagens val av bankfullmäktige och bankrevisorer.

Grundlagsutskottet har inte tidigare i detalj tagit ställning till innehållet i 73 § regeringsformen. Det som närmast kan komma i fråga är grundlagsutskottets uppfattning från 1996 i samband med ändringen av myntlagen. Utskottet ansåg då att den ställning som det då aktuella lagförslaget gav riksdagens bankfullmäktige i fråga om besluten om markens externa värde var förenlig med 73 § regeringsformen och 83 § riksdagsordningen (GrUU 7/1996 rd). Det väsentliga är att bankfullmäktiges ställning enligt detta tidigare utlåtande, alltså rätt att besluta om framställningar från Finlands Bank till statsrådet om markens externa värde, innebär att bankfullmäktige deltar i Finlands Banks beslut och inte enbart övervakar dem.

Såsom 73 § 1 mom. regeringsformen är formulerat talar det för en tolkning att det i relationen riksdagen — Finlands Bank finns två ur statsförfattningsrättslig synvinkel viktiga element, nämligen 1) Finlands Bank står under riksdagens garanti och vård och 2) även under bankfullmäktiges tillsyn. Enligt denna tolkning innebär grundlagens krav att Finlands Bank skall stå "under riksdagens garanti och vård" något mer än ett fristående krav på bankfullmäktiges tillsynsmandat.

Bankfullmäktiges ställning omorganiserar i propositionen. Bankfullmäktige får behålla sina tillsynsuppgifter samt vissa förvaltningsuppgifter. Den största skillnaden jämfört med nu är att bankfullmäktiges nuvarande penningpolitiska åtaganden flyttas över på direktionen. Särskild tyngd bland dessa uppgifter har rätten att fastställa Finlands Banks grundränta och andra räntor som Finlands Bank tillämpar (13 § kontra 16 § i det första lagförslaget) samt befogenheten att på förslag av direktionen göra framställningar till statsrådet om beslut rörande markens externa värde (det andra lagförslaget).

Utskottet menar att förhållandet mellan riks-

dagen och Finlands Bank fortfarande efter ändringarna uppfyller grundlagens krav att Finlands Bank står under tillsyn av bankfullmäktige. Det problematiska i sammanhanget är hur de föreslagna ändringarna i bankfullmäktiges uppgifter bör ses i relation till kravet på att Finlands Bank står under riksdagens garanti och vård.

Att Finlands Bank står "under riksdagens garanti" har av hävd ansetts betyda att riksdagen i sista hand ansvarar för bankens ekonomiska åtaganden, om banken inte själv klarar av dem. Detta är en sak som förslaget inte ändrar på. Det som återstår att utreda är därmed hur förslaget påverkar det att Finlands Bank står under riksdagens vård.

Den klart formella innebörden av att stå under riksdagens vård är att Finlands Bank i den riksdagsanknutna specialförvaltningen inte får agera inom den ordinarie statsförvaltningen. Riksdagens bankfullmäktige utgör den viktigaste permanenta funktionella länken mellan riksdagen och Finlands Bank. I detta sammanhang är det också skäl att nämna bankens revisorer som utses av riksdagen.

I praktiken har specifika tillsyns- och andra uppgifter för bankfullmäktige under tidernas lopp fastställts och ändrats genom vanliga lagar. I dagens läge kan bankfullmäktige med stöd av sitt mandat karakteriseras som ett av riksdagen tillsatt organ för tillsyn över Finlands Bank och med rätt att för egen del utöva Finlands Banks penningpolitiska beslutanderätt. Bankfullmäktige är inte beroende av riksdagen i sina uppgifter. Riksdagen får exempelvis inte utfärda bindande direktiv för bankfullmäktige.

Särskilt inom penningpolitiken har bankfullmäktiges uppgifter varierat och omstrukturerats, främst för att passa ihop med förändringarna i centralbankens omvärld. Den roll bankfullmäktige tilldelats i penningpolitiken vid olika tidpunkter, låt vara genom vanliga lagar, återspeglar enligt utskottet ofrånkomligen också kraven i grundlagen, sådana de uppfattats vid den aktuella tidpunkten. Följaktligen står bankfullmäktiges nuvarande penningpolitiska befogenheter statsförfattningsrättsligt i samklang med kravet på att Finlands Bank står under riksdagens vård. Bankfullmäktiges nuvarande penningpolitiska befogenheter värnar enligt utskottet mycket väl det grundlagsfästa kravet. Förslaget att kringskära bankfullmäktiges penningpolitiska uppgifter stiger därför fram som en viktig statsförfattningsrättslig fråga.

Det innebär en betydande förskjutning i den

inbördes kompetensfördelningen om Finlands Banks penningpolitiska beslutanderätt flyttas över från bankfullmäktige till direktionen. Ur ett statsförfattningsrättsligt perspektiv innebär ändringen att det system betydligt undermineras som stått som garant för att Finlands Bank i enlighet med kravet i grundlagen förblir i riksdagens vård.

En specialbestämmelse i anknytning till bankfullmäktiges nuvarande penningpolitiska makt ingår i 72 § regeringsformen. Enligt paragrafen stadgas genom lag hur markens externa värde skall bestämmas. Utskottet har tidigare konstaterat att syftet med denna grundlagsparagraf är att överlåta till lagstiftarens prövning hur beslut om markens växelkurs skall fattas (GrUU 7/1996 rd). Utifrån denna ståndpunkt anser utskottet att 72 § regeringsformen inte har relevans för lagstiftningsordningen för det andra lagförslaget. Lagförslaget rörande ändring av 4 § myntlagen strider dock mot 73 § regeringsformen om Finlands Banks ställning så till vida att det mellan riksdagen och Finlands Bank inte längre skulle existera sådana särskilda kontakter i verksamheten visavi besluten om valutakurser som uppfyller grundlagens krav på att banken skall stå under riksdagens vård. I och med att sådana kontakter saknas strider det mot 73 § regeringsformen om också de övriga av bankfullmäktiges penningpolitiska uppgifter förs över på direktionen i enlighet med det första lagförslaget, menar utskottet.

Eftersom det första och andra lagförslaget strider mot grundlagen på detta sätt och eftersom ändringarna motiveras med utgångspunkt i Finlands medlemskap i Europeiska unionen bör det klarläggas hur lagstiftningsordningen för dessa lagförslag påverkas av att lagen om införande av fördraget om Finlands anslutning till unionen som ett undantag från grundlagen behandlades i så kallad inskränkt grundlagsordning.

Konsekvenserna av EU-medlemskapet för behandlingsordningen

I Romfördraget ingår bestämmelser om införande av en ekonomisk och monetär union (EMU) i tre etapper. Den första etappen med ambitionen att avskaffa alla hinder för fria kapitalrörelser inleddes den 1 juli 1990. Den andra fasen inleddes den 1 januari 1994, då Europeiska monetära institutet (EMI) började sin verksamhet. Dess uppgift är bland annat att förbereda Europeiska centralbanksystemet (ECBS) som kommer in i bilden i EMUs tredje fas och över-

gången till en gemensam valuta. Kriterierna och tidpunkten för EMUs tredje etapp regleras i Romfördraget. I och med den tredje fasen övergår den penningpolitiska beslutanderätten från de nationella centralbankerna till europeiska centralbanken samtidigt som en gemensam valuta tas i bruk.

I motiveringen till den nu aktuella propositionen (s. 33/II) heter det att medlemsstaterna under EMUs andra etapp skall inleda förfarande för att ge den nationella centralbanken en självständig ställning och förbjuda centralbanksfinansiering av den offentliga sektorn. Denna skyldighet baserar sig på artikel 108 i Romfördraget, som kräver att den nationella lagstiftningen skall vara förenlig med fördraget senast den dag då europeiska centralbanksystemet upprättas, samt i fråga om centralbankens oavhängighet också på artikel 107 och i fråga om förbudet mot centralbanksfinansiering på artikel 104 (se även artikel 109e.3 och 109e.5).

I propositionen om fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen kom regeringen med följande allmänna bedömning (RP 135/1994 rd, s. 80/I): "Finlands Banks författningsrättsliga ställning som riksdagens bank kan redan för närvarande anses överensstämma med de bestämmelser i fördraget som framhåver en sådan oavhängighet." Enligt motiveringen till artikel 107 om de nationella centralbankernas oavhängighet (nämnda RP s. 419/I) "harmonierar Finlands Banks ställning enligt grundlagen redan nu med Romfördraget". Dessutom konstaterades det på denna punkt med hänvisning till bankfullmäktiges tillsynsuppgift att "bankfullmäktiges ställning enligt regeringsformen och riksdagsordningen inte strider mot Romfördraget eller (ECBS-)stadgan". Regeringen tog också upp till behandling bankfullmäktiges ställning som beslutandeorgan (s. 419/I och II): "Upprättandet av ECBS medför redan i och för sig ändringar i Finlands Banks uppgifter samt därigenom också i bankfullmäktiges uppgifter och leder till att de ompreciseras i lagen. Dessutom står bankfullmäktiges möjlighet att fungera som beslutsorgan i Finlands Bank i strid med artikel 107, enligt vilken en nationell centralbank varken begär eller tar emot instruktioner från medlemsstaternas regeringar eller från något annat organ. Den oavhängighet för centralbanken som krävs i Romfördraget förverkligas om den befogenhet att fatta beslut i operativa frågor som hör till den nationella centralbanken koncentreras till Finlands Banks direktion. En ändring av bankfull-

mäktiges roll förutsätter således också i detta avseende att bankfullmäktiges uppgifter definieras på nytt i lagstiftningen." I anknytning till artikel 109 i Romfördraget togs också 4 § myntlagen upp med kommentaren (s. 421/1) att den nationella beslutsordningen inte längre kan följas i EMUs tredje fas och att lagstiftningen således måste ändras på denna punkt.

Av motiveringen till propositionen om anslutningsfördraget kan utläsas att de ändringar i bankfullmäktiges uppgifter som ingår i den nu aktuella propositionen inte ansågs betydelsefulla med tanke på grundlagen när motiveringen i tiderna skrevs. Med andra ord tolkades 73 § regeringsformen om att Finlands Bank står under riksdagens garanti och vård inte på samma sätt i propositionen om anslutningsfördraget som grundlagsutskottet ovan har gjort. Detta är på sitt sätt helt förställigt eftersom utskottet inte tidigare gått in på detaljer i paragrafen. Trots tolkningsdivergenserna måste man anse att i och med att lagen om införande av anslutningsfördraget behandlades i så kallad inskränkt grundlagsordning (GrUU 14/1994 rd) täcker de avvikelser som gjordes i grundlagen genom denna lag de mot grundlagen stridande bestämmelserna i den nu aktuella propositionen i den mån de beror direkt på anslutningsfördraget.

Inskränkningarna i bankfullmäktiges befogenheter motiveras i denna proposition med kravet på centralbankens oavhängighet i artikel 107 i Romfördraget. Innan propositionen gavs kom EMI med ett yttrande om förslaget till lag om Finlands Bank (Opinion of the European Monetary Institute, 17th May 1996, CON/96/05). Där påpekas att bankfullmäktiges nya uppgiftsförteckning inte innehåller penningpolitisk kompetens och att direktionen är Finlands Banks högsta penningpolitiska beslutsorgan. EMI anser att lagutkastet inte står i strid med Romfördragets bokstav och anda så länge bankfullmäktiges tillsynsmakt inte påverkar direktionens uteslutande penningpolitiska kompetens.

Med hänvisning till EMIs yttrande och det som sägs i motiveringen till Finlands anslutningsfördrag anser utskottet att inskränkningen i bankfullmäktiges penningpolitiska uppgifter, den nedan behandlade ärendegruppen undantagen, är en direkt följd av anslutningsfördraget och att behandlingsordningen inte längre påverkas av uppgiftsomstruktureringen eftersom lagen om införande av anslutningsfördraget tillkom i kvalificerad lagstiftningsordning.

Däremot kräver det andra lagförslaget avse-

ende ändring av myntlagen en egen analys. Enligt förslaget är det direktionen som beslutar om Finlands Banks framställning till statsrådet om markens externa värde så snart ECBS upprättats i överensstämmelse med artikel 109 i Romfördraget. Det krävs en särskild analys på denna punkt eftersom det inte är helt klart hur den föreslagna ändringen förhåller sig till anslutningsfördraget. Det finns två tolkningsalternativ i ärendet.

Av artikel 109 i Romfördraget framgår att så snart Europeiska centralbanken upprättats är det Europeiska unionens råd och därmed regeringsrepresentanterna från medlemsstaterna som beslutar om växelkurspolitiken. Det nuvarande europeiska monetära systemet (EMS) och det anknytande växelkurssamarbetet (ERM) grundar sig på en resolution av Europeiska rådet från 1978 och ett avtal mellan medlemsstaternas centralbanker från 1979. Även om en viss influens från EMS och ERM kan skönjas bakom bestämmelserna om EMU i Romfördraget är de dock inte direkt förankrade i Romfördraget. Med hänsyn till dessa fakta kan det anses att Finland genom unionsmedlemskapet inte har ålagts några förpliktelser, om hur den nationella hållningen skall formuleras i en ERM-omgivning eller när Europeiska centralbanken upprättats med tanke på växelkursbeslut på unionsplanet. Frågan kan ha en viss relevans under en övergångstid när ECBS har upprättats men EMUs tredje fas ännu inte inletts.

Kravet på självständighet för centralbanken kan å andra sidan ses i ett vidare perspektiv på så sätt att det går utanför de förpliktelser för medlemmarna som är direkt fördragsreglerade. Denna uppfattning utgår från ett slags institutionalisering av centralbankens oavhängighet, en uppfattning som regeringen delar i sin proposition.

I och med att fördraget saknar klara bestämmelser anser utskottet att frågan bör tolkas på det först relaterade sättet. Utskottet hänvisar också till sin uppfattning om att mekanismen för hur den nationella ståndpunkten till växelkursen bildas är något som skall regleras genom nationell lag under ERM-fasen (GrUU 7/1996 rd). EMIs tidigare nämnda yttrande är de facto inne på samma linje. EMI välkomnade nog ändringen i det andra lagförslaget, eftersom den ger direktionen en starkare position som ett från politisk styrning fritt beslutsorgan, men det beaktansvärda är att EMI inte ansåg att ändringen härledde från Romfördraget.

Med hänvisning till det ovan relaterade och de

motiv som framförts anser grundlagsutskottet att det första lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning, men att det andra lagförslaget bör behandlas i grundlagsordning. Det är skäl att för det första lagförslagets vidkommande observera att om Finland går med i en gemensam valuta måste myntlagen i varje händelse ändras. Den reform som avses i av det andra lagförslaget kan gott senareläggas till detta tillfälle.

Den centrala statsförfattningsrättsliga konsekvensen av de föreslagna ändringarna är att kravet i 73 § regeringsformen på att Finlands Bank skall stå under riksdagens vård inte längre realiseras i den vedertagna betydelsen. Därför är det viktigt att ge lagen om Finlands Bank en ny skrivning som ligger närmare ovan nämnda grundlagsbestämmelse, menar utskottet, eftersom detta bidrar till att trygga att Finlands Bank kan stå under riksdagens vård också när bankfullmäktiges uppgifter kringskärs. Det kunde vara på sin plats med uttryckliga bestämmelser om exempelvis skyldighet för Finlands Banks direktion att regelbundet lämna rapporter till bankfullmäktige och ett nytt redogörelseförfarande mellan bankfullmäktige och ekonomiutskottet. Dessutom skulle bankfullmäktiges tillsynsuppgift få större tyngd om 2 § 1 mom. exaktare angav instrumenten för att nå det avsedda stabila penningvärdet och om bankfullmäktige uttryckligen gavs i uppdrag att följa upp den verksamhet genom vilken målet uppnås. Enligt propositionen är det enbart direktionen som får ställa upp målen. Utan att här befatta sig med den statsförfattningsrättsliga aspekten vill utskottet ytterligare peka på bland annat en sak som osökt följer av direktionens och bankfullmäktiges omstrukturerade roller, nämligen att det grundlagsfästa kravet på att Finlands Bank skall stå under riksdagens vård bättre skulle uppfyllas om de riksdagsvalda bankfullmäktige utser medlemmarna i bankens direktion.

Propositionen hänger i mångt och mycket samman med medlemsförpliktelseerna under EMUs andra fas. Den tredje etappens frågor kommer senare upp i riksdagen och då tar grundlagsutskottet ställning till hur vår statsförfattnings ställer sig till övergången till denna etapp.

Minimireserv

Det nu gällande systemet med minimireserv grundar sig på en lag från 1993, som tillkom i grundlagsordning efter att grundlagsutskottet

gett utlåtande i saken (GrUU 11/1993 rd). Utskottet stannade för kvalificerad lagstiftningsordning dels för att systemet inbegrep en delegering av lagstiftningsmakt till förmån för Finlands Bank på ett med tanke på det lagfästa egendoms skyddet beaktansvärt område, dels för att det inte fanns några möjligheter att överklaga Finlands Banks beslut i enskilda fall.

Enligt utskottets vedertagna tolkningspraxis (t.ex. GrUU 21/1995 rd) kan ett sådant lagfäst undantag från grundlagen ändras i vanlig lagstiftningsordning om ändringen inte utvidgar det ursprungliga undantaget från grundlagen. Dessutom har det ansetts vara möjligt att anlita vanlig lagstiftningsordning för sådana för helheten oväsentliga tillägg och ändringar som innebär en obetydlig utvidgning av det ursprungliga undantaget, förutsatt att det som ett undantag från grundlagen stadgade totalarrangemanget bibehåller sin karaktär och sakliga innebörd.

Minimireservsystemet enligt 7 § i förslaget till lag om Finlands Bank innebär inte några statsförfattningsrättsliga problem när det gäller besvärsmöjligheterna, om bara hänvisningen i 42 § 1 mom. ändras till att gälla 7 § 1 och 4 mom. Delegeringen av lagstiftande makt på förslaget sätt är förenlig med totalregleringen i 1993 års lag, vilket innebär att förslaget också på denna punkt kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Sanktionen enligt föreslagna 7 § för negligerad reservskyldighet skiljer sig från den nu gällande lagen. En reservskyldig som inte har uppfyllt sin skyldighet skall på yrkande av Finlands Bank till denna betala högst en och en halv gång den ekonomiska nytta som försummelsen medfört. Enligt motiveringen till propositionen skall påföljden i princip bestämmas till maximibeloppet, men kan bestämmas till ett lägre belopp om försummelsen berott exempelvis på ett oavsiktligt fel.

Den föreslagna sanktionen kan bli avsevärt tyngre än sanktionen enligt den gällande lagen. Med hänsyn till att påföljden har ekonomisk karaktär och att fastställandet av sanktionen kräver en bedömning av uppsåtlighet kontra vållande ligger det i sak rätt nära lagskipande makt att besluta om sanktionen. Generellt sett kan ett sådant förfarande inte anses höra till skötseln av offentliga uppdrag. Banksystemet är dock så specifikt att förfarandet enligt utskottet i detta sammanhang kan anses acceptabelt, i synnerhet som det anknytande rättsskyddet kan anses vara adekvat ordnat.

Andra omständigheter

I 25 § 1 mom. i förslaget till lag om Finlands Bank ingår bestämmelser om förbjudna stridsåtgärder och i 2 mom. om konsekvenserna av förbjudna stridsåtgärder. Enligt utskottets uppfattning ger 10 a § 2 mom. regeringsformen anledning till en viss restriktivitet till att det i lag ingår av kollektivavtalssystemet oberoende bestämmelser om tillåtna eller förbjudna stridsåtgärder i arbetskonflikter. Ett exempel på en bättre avvägd reglering än den föreslagna står att finna i 56 § lagen om republikens presidents kansli. En sådan reglering är på sin plats också i detta sammanhang, menar utskottet.

Föreslagna 38 § gäller den rätt riksdagens ekonomiutskott har att få upplysningar av Finlands Bank. Den på statsförfattningen grundade lagsystematiska principen har varit att bestämmelser om riksdagsutskott samt om deras uppgifter och behörighet skall ingå i riksdagsordningen eller riksdagens arbetsordning. Utskottet har i ett tidigare sammanhang ansett att bestämmelser som dessa absolut inte får placeras utanför riksdagsordningen (GrUU 2/1993 rd). Den föreslagna bestämmelsen bör enligt utskottet antingen placeras in i riksdagsordningen, lämpligen i 50 §, eller omformuleras så att det blir Finlands Banks skyldighet att lämna utskottet alla de upplysningar som detta behöver för att fullgöra sina uppgifter. I bägge fallen blir bestämmelsen ostridigt den rättsliga grunden för att i enlighet med den allmänna motiveringen till att höra Finlands Banks chefsdirektör och andra direktionsmedlemmar i ekonomiutskottet.

Enligt föreslagna 42 § om ändringssökande

Helsingfors den 17 april 1997

I den avgörande behandlingen deltog ordföranden Ville Itälä /saml, vice ordföranden Johannes Koskinen /sd, medlemmarna Esko Helle /vänst, Gunnar Jansson /sv, Ulla Juurola /sd, Anneli Jäätteenmäki /cent, Juha Korkea-
oja /cent, Valto Koski /sd, Heikki Koskinen /saml,

gäller besvärsmöjligheten inte ett beslut av Finlands Bank där skyldigheten att lämna upplysningar med stöd av 39 § förenats med vite. Föreläggande av vite är enligt utskottet generellt sett ett beslut som på det sätt 16 § 1 mom. regeringsformen avser gäller den förpliktades rättigheter och skyldigheter och som därför bör kunna föreläggas en domstol eller något annat oavhängigt lagskipningsorgan för behandling (jfr 24 § viteslagen). Även om det i vissa särfall kan finnas skäl att avvika från denna utgångspunkt finns det enligt utskottet inte några sådana i fråga om tillämpningen av 39 §. För att vanlig lagstiftningsordning skall kunna användas på denna punkt krävs att passusen om utdömt vite stryks i 42 § 1 mom.

Finansinspektionen finns i anslutning till Finlands Bank (1 § 1 mom. lagen om finansinspektionen). Utskottet anser att detta också bör nämnas i den nya lagen om Finlands Bank, exempelvis på samma sätt som i 1 § 2 mom. i den gällande lagen.

Med stöd av det ovan sagda anför grundlagsutskottet vördsamt

att lagförslagen 1 och 3—5 kan behandlas i den ordning 66 § riksdagsordningen föreskriver, det första lagförslaget dock under förutsättning att utskottets statsförfattningsrättsliga anmärkning om 42 § 1 mom. beaktas på behörigt sätt och

att det andra lagförslaget bör behandlas i den ordning 67 § riksdagsordningen föreskriver.

Jorma Kukkonen /sd, Osmo Kurola /saml, Johannes Leppänen /cent, Paavo Nikula /gröna, Veijo Puhjo /vgr och Maija-Liisa Veteläinen /cent samt suppleanterna Jouko Jääskeläinen /fkf och Reijo Kallio /sd.